

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen
Allmänna byrån, N1

Beslutande
Minister
Fredrik Karlström

Föredragande
Avdelningschef
Linnéa Johansson

Justerat
Omedelbart

Nr 22

Begäran om utlåtande utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som omorganiserar den offentliga arbetskrafts- och företags servicen.

ÅLR 2022/3656

116 N1

Beslut

Begäran om utlåtande

Arbets- och näringsministeriet har begärt utlåtande från landskapsregeringen om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som omorganiserar den offentliga arbetskrafts- och företags servicen.

Lagstiftningsbehörighet

Landskapet har enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, enligt 18 § 4 punkten kommunernas förvaltning och kommunernas tjänsteinnehavare. Till landskapets lagstiftningsbehörighet hör dessutom enligt 18 § 13, 14, 22 och 23 punkterna i självstyrelselagen med vissa undantag rättsområdena socialvård, undervisning, näringsverksamhet samt främjande av sysselsättning.

Förslagets innehåll

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om ordnande av arbetskraftsservice, där det föreskrivs om den arbetskraftsservice som kommunen ordnar och om uppgifter i anslutning till den. Enligt förslaget upphävs lagen om offentlig arbetskrafts- och företags service.

Det föreslås att ansvaret för den arbetskraftsservice som tillhandahålls arbetssökande samt företag och andra arbetsgivare överförs i huvudsak till kommunerna. Anordnandet av arbetskraftsservice och de andra lagstadgade uppgifter som hänför sig till arbetskraftsservice utgör ett nytt statsandelsåliggande för kommunerna. Finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmånerna förnyas så att kommunens finansieringsansvar utvidgas till att utöver arbetsmarknadsstödet omfatta

grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen. Dessutom föreslås finansieringsansvaret börja tidigare än det nuvarande finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstödet och öka stegvis ju längre arbetslösheten varar. Kommunens finansieringsansvar ska inte heller på samma sätt som för närvarande avbrytas under tiden för deltagande i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. När organiseringsansvaret i fråga om arbetskraftsservice överförs till kommunerna får kommunerna bättre möjligheter än för närvarande att påverka det finansieringsansvar som uppkommer för arbetslöshetsförmånerna genom att ordna tjänster för arbetslösa som effektivt leder till att arbetslösa kommer ut på den öppna arbetsmarknaden.

Enligt förslaget har staten även i fortsättningen det övergripande ansvaret för att systemet med arbetskraftsservice fungerar på riksnivå. Staten ansvarar för uppföljningen och utvärderingen av hur effektivt skötseln av sysselsättningen fungerar inom kommunerna samt för laglighetsövervakningen. Staten ska tillhandahålla riksomfattande informationssystemtjänster inom arbetskraftsservice samt upprätthålla nationella informationsresurser.

Enligt förslaget läggs de arbets- och näringsbyråer som fungerar som statens lokala myndigheter ner. De uppgifter som dessa för närvarande sköter och som inte föreslås bli överförda till kommunerna omfördelas inom statsförvaltningen och blir i huvudsak utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. Ett undantag är de uppgifter som arbets- och näringsbyrån för närvarande sköter i fråga om delbeslut för uppehållstillstånd. Dessa överförs till Migrationsverket.

Det föreslås att lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen upphävs och ersätts med en ny lag om samarbete för sektorsövergripande stöd i sysselsättningsfrämjande syfte.

Den föreslagna lagstiftningen avses träda i kraft den 1 januari 2024.

Landskapsregeringens utlåtande

Reformen behandlar organisationen av uppgifter mellan staten och de finländska kommunerna men några punkter om hur förfarandena för personer bosatta på Åland ska se ut bör utredas vidare:

- Utfärdande av regionala riktlinjer för de allmänna villkoren för anlitaandet av utländsk arbetskraft som ska gälla på Åland vid beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare
- Givande av bindande utlåtanden till arbetslöshetskassorna om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet har idag genom överenskommelseförordning uppgifter i anslutning till dessa förfaranden men propositionen ger inte svar på hur det ska kunna skötas från 1 december 2024.

Landskapsregeringen konstaterar även att omnämningen av Åland, i 1 § Tillämpningsområde i lagen om ändring av lagen om statsunderstöd för utvecklande av

företagsverksamhet 2021–2028, kan strykas eftersom lagstiftningsbehörigheten inom området regleras i självstyrelselagen.

Nr 23

Begäran om utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om arbetslösas studier och rätt till utkomstskydd för arbetslösa.

ÅLR 2022/3965

117 N1

Beslut

Begäran om utlåtande

Arbets- och näringsministeriet har begärt utlåtande från landskapsregeringen om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om arbetslösas studier och rätt till utkomstskydd för arbetslösa.

Lagstiftningsbehörighet

Landskapet har enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, enligt 18 § 4 punkten kommunernas förvaltning och kommunernas tjänsteinnehavare. Till landskapets lagstiftningsbehörighet hör dessutom enligt 18 § 13, 14, 22 och 23 punkterna i självstyrelselagen med vissa undantag rättsområdena socialvård, undervisning, näringsverksamhet samt främjande av sysselsättning.

På Åland regleras förmånerna i landskapslag (2003:76) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om utkomstskydd för arbetslösa och träder därmed i kraft på Åland.

Förslagets innehåll

Syftet med propositionen är att förbättra arbetslösas möjligheter att studera vid sidan om jobbsökning utan att förlora arbetslöshetsförmåner. Syftet är dessutom att skapa klarhet i hur en arbetssökandes studier påverkar rätten till arbetslöshetsförmån.

Propositionen syftar också till att göra processen med behandling av ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa smidigare för arbetssökande och att säkerställa att utkomstskyddsärenden behandlas utan dröjsmål.

Det föreslås att de arbetslösas möjligheter att bedriva deltidsstudier vid sidan av jobbsökning utan att förlora arbetslöshetsförmånen förbättras genom att bestämmelserna om studier i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras. Avvägningen om studierna ska betraktas som heltidsstudier eller deltidsstudier ska i fortsättningen bedömas utifrån studiernas omfattning endast i fråga om vissa särskilt fastställda studier. Andra än särskilt fastställda studier inverkar inte på den arbetssökandes rätt att beviljas arbetslöshetsförmåner. Dessutom påverkar studier som genomförs som en del av sysselsättningsfrämjande service inte rätten till arbetslöshetsförmåner.

På motsvarande sätt som för närvarande kan det visas att vilka studier som helst utgör deltidsstudier på basis av minst sex månaders stadigvarande tid i arbete eller företagsverksamhet under studietiden. Dessutom föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa att studier som inletts under ett anställningsförhållande inte utgör något

hinder för erhållande av arbetslöshetsförmån, om arbetslösheten beror på en orsak som inte är beroende av den arbetssökande.

Propositionens målsättning är dessutom att öka sysselsättningen med ca 1 100 personer. För att målet ska nås föreslås att den sänkta skyldigheten att söka arbete som för närvarande gäller arbetssökande som deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån och som beräknas fortgå längre än en månad begränsas till att gälla endast sådana studerande som deltar i frivilliga studier och som efter grundskolan eller gymnasiet inte har slutfört sådan utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter. Andra studerande som bedriver frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån och som beräknas fortgå längre än en månad omfattas i regel av full jobbsökningsskyldighet och för dem ordnas det samtal om jobbsökning med tre månaders mellanrum.

Den föreslagna lagstiftningen avses träda i kraft den 1 januari 2023.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen har inga kommentarer i övrigt till lagstiftningspaketet.